

ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ

Перший (бакалаврський)
рівень вищої освіти

Викладач: Боднар Марія Богданівна

Доцент кафедри педагогіки та психології, кандидат психологічних наук, доцент

Наукові інтереси:

Етнопсихологічні аспекти особистісного зростання студентської молоді; проблеми життєвого світу та життєвого вибору особистості; особливості життєтворчості особистості.

Контактна інформація: 096 914 08 39,
mariabdj1@gmail.com, bodnarmaria@ukr.net

Мета навчальної дисципліни:

- ознайомлення студентів з **підходами до пізнання особистості**, міжособистісних взаємовідносин;
- сучасними **теоріями особистості**;
- **проблемами життєвого світу** та життєвого **вибору** особистості;
- життєвим **домаганнями** та життєвими **завданнями** як способом моделювання майбутнього;
- **особливостями** сприймання **часу** і простору людського життя та можливостями **життєтворчості** особистості.

У процесі вивчення вибіркової дисципліни Вашій увазі буде запропоновано:

- **Контент лекцій** (18 год.) із розміщенням на платформі Moodle.
- **Сучасні інтерактивні методи** під час семінарських занять (16 год.): тренінги, есе, презентації, полілоги, тестові завдання.
- Для організації **самостійної роботи** (56 год.) Вам буде запропоновано опрацювання найновіших літературних джерел та рекомендовано відповідні інтернет-ресурси.

Зміст лекційного курсу:

- Тема 1. Соціально-психологічна природа особистості.
- Тема 2. Час життя і можливості життєздійснення.
- Тема 3. Психологічний простір особистості.
- Тема 4. Соціальна психологія повсякденності.
- Тема 5. Соціально-психологічні виміри ставлення особистості до себе.
- Тема 6. Соціальна психологія індивідуальності.
- Тема 7. Соціальна стать: особистість жіноча і чоловіча.
- Тема 8. Самоактуалізованість і особистісне зростання.

Зміст запропонованої навчальної дисципліни сприятиме формуванню Ваших загальних компетентностей:

Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичних ситуаціях.

Здатність володіти державною мовою як усно, так і письмово

Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Здатність працювати як автономно, так і в команді на засадах міжособистісної взаємодії.

Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Зміст запропонованої навчальної дисципліни підсилить процес формування спеціальних (фахових) компетентностей:

- ❖ Здатність усвідомлювати високе соціальне значення педагогічної професії та дотримуватися принципів професійної етики педагога.
- ❖ Здатність діагностувати і оцінювати рівень розвитку, досягнення і освітні потреби особистості дитини.
- ❖ Здатність створювати і підтримувати психологічно безпечне і сприятливе освітнє середовище закладу освіти.
- ❖ Здатність до саморозвитку на основі рефлексії результатів власної професійно-педагогічної діяльності.
- ❖ Здатність проєктувати і провадити науково-дослідницьку діяльність в професійній сфері.
- ❖ Здатність працювати з дітьми, що мають особливі освітні потреби.

Результати навчання полягатимуть у Вашій здатності:

- Продемонструвати сучасні уявлення про підходи до управління педагогічною взаємодією, організацією навчально-виховного процесу.
- Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку в нормі, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими потребами.
- Продемонструвати сучасні уявлення про зміст навчальної компетенції та її гностичного, виховного, розвивального, планувального, організаційного, контролюючого та діагностичного компонентів.
- Вивчати, аналізувати та впроваджувати передовий педагогічний досвід в практику роботи.
- Систематично підвищувати свою професійно-педагогічну майстерність.
- Ефективно використовувати новітні освітні технології, програмне забезпечення, створювати блоги, флеш-анімації, презентації, буклети.
- Демонструвати навички публічної етичної поведінки.

Основні аспекти дослідження проблем особистості:

- ✓ структура особистості та її функціональні характеристики;
- ✓ самосвідомість особистості, її рефлексивні властивості;
- ✓ самооцінка і образ «Я»;
- ✓ життєвий шлях;
- ✓ особливості ставлення до життя і смерті;
- ✓ вплив екстремальних ситуацій на особистісний розвиток;
- ✓ життєва криза на різних вікових етапах;
- ✓ відхилення в розвитку особистості;
- ✓ можливості гармонізації особистісного розвитку;
- ✓ методи особистісної діагностики, корекції, профілактики, прогнозування шляхів саморозвитку особистості.

Міркування щодо різних аспектів сприймання часових вимірів:

Саме майбутнє, а не минуле мучить та спокушає людину. Вона постійно намагається зазирнути у майбутнє через вікно теперішнього (Дж. Келлі).

Майбутні перспективи завжди відтворюють міражі далекого минулого (О. Бердяєв).

Особистість є конфігурацією, розтягнутою у часі (Л. Абт).

В опануванні минулим лежить ключ до свободи і духовної творчості (А. Бергсон).

Особистість не кидає якір у теперішньому, не заземлена у ньому, а розповсюджена на все, що попереду та веде угору (К.О. Абульханова-Славська).

Міркування щодо проблем буденності та карнавальності:

У межах буденності людина стабільно живе більшу частину життя, лише зрідка **вириваючись** у небуденні стани, деякі з яких досить небезпечні.

У цьому пасивному перебуванні ніби на околиці життя завжди є сили, зваженість, прихований рух уперед, непомітна на перший погляд **зрілість і мудрість** (Т. Титаренко).

Сутність повсякденності - у її **повторюваності** (Дж. Дьюї).

Ритуальна стандартність, мірність і точність повтору надає почуття **передбачуваності й безпеки**, індивідуальної **включеності** у колективний та космічний порядок (Л. Мемфорд).

Міркування щодо буденності та карнавальності:

Свято - це дозволене, урочисте порушення заборон (З. Фройд).

Пікове переживання свята “може бути лише позитивним та очікуваним і ніколи не буває негативним і небажаним” (А. Маслоу).

Святковий час грається і сміється, умертвляє і тут же народжує, переплавлює старе у нове, не даючи нічому увічнитись (М. Бахтін).

У процесі вивчення навчальної дисципліни Ви зможете:

- **Окреслити життєву перспективу як картину майбутнього;**
- **Чіткіше визначити життєву мету як результат бажаного;**
- **Продумати власний життєвий план як конкретизацію цілей у хронологічному і змістовному аспектах;**
- **Розробити життєву програму як цілісну модель життєвого шляху, матрицю життєвих цілей.**

Вашими емоційними, ірраціональними формами прогнозування слугуватимуть:

- **Мрія** як дуже інтимний образ бажаного майбутнього.
- **Надія** як стійке емоційне передбачення, самонавіювання.
- **Фантазія** як проєкція у майбутнє неусвідомлених бажань.
- **Бажання** як потяг, що відображає потребу.
- **Передчуття** як переживання ймовірності подій.

Ви ознайомитесь із ознаками буденності і свята:

Буденність:

- Серйозна і похмура.
- Звичайна і повсякденна.
- Матеріально-тілесна.
- Глибокодумна і важлива.
- Нормативно-обов'язкова.
- Одинокість.
- Відповідальність.

Свято:

- Жартівливе і веселе.
- Несподіване і дивне.
- Відсторонено-піднесене.
- Безтурботне і мажорне.
- Розкішне, усеперемагаюче.
- Групове начало.
- Безвідповідальність.

Ви задумаетесь над особливостями приватного життя, яке на сьогодні:

- Втрачає свою сутнісну властивість - **конфіденційність**.
- Набуває **незвичної** для нього публічності (ток-шоу, репортажі, соціальні мережі).
- Стає **надмірно відкритим** (впливає на самопочуття людини, її ставлення до себе).
- Втрачає **внутрішню захищеність** (глибинну інтимність).

Можливо, для Вас неочікуваним виявиться взаємозв'язок тем наративів особистості із порами року:

- ❑ **Весна** надихає на створення комедій (радість і соціальна гармонія);
- ❑ **Літо** сприяє виникненню романів і новел (опис перемоги добра над злом);
- ❑ **Осінь** стає часом створення трагедій (відтворює наближення смерті-зими);
- ❑ **Зимою** виникає сатира (усвідомлює себе не господарем світу, а його невільником).

Надіємось, що Вам в особистісному зростанні допоможе врахування функцій криз, які:

- ✓ забезпечують **вчасні реконструкції, ремонти, перебудови життєвого світу;**
- ✓ **стимулюють перегляд близьких стосунків;**
- ✓ сприяють **правильній роботі внутрішнього годинника;**
- ✓ **підштовхують людину до автономізації, самостійного прийняття рішень;**
- ✓ **навчають захищати власні кордони, тримати зручну дистанції;**
- ✓ **дають простір для розвитку креативності, імпровізації;**
- ✓ **позбавляють ілюзій щодо самої себе та навколишнього світу.**

Успіхів у вивченні!